

IL FRATRICIDIO
DI
CAINO.

ORATORIO.

Poesia del Sig.^o D. Benedetto Panfili.

Musica di Alessandro Melani.

INTERLOCUTORI.

ADAMO.

EVA.

CAINO.

ABEL.

KAINOVA
BRATROVAŽDA.

ORATORIUM.

Poesie od pana D. Benedetta Panfiliho,

hudba od Alessandra Melaniho.

ÚČINKUJÍCÍ.

ADAM.

EVA.

KAIN.

ÁBEL.

PRIMA PARTE.

ADAMO.

Folle Adamo, ove sei?

EVA.

Eva infelice, dove, dove t'aggiri?

A 2.

Fabri rei d'aspri martiri,
E che più sperar ne lice?

EVA.

Figli, traditi figli,

Sol di vostre sventure io fui l'autrice.

Incauta Genitrice!

Cedendo ai rei consigli

D'un Angue lusinghier ch'alletta, e inganna,

Fui nemica a me stessa, e a voi tiranna.

Mite il Ciel per voi splendea,

Io l'armai di crudeltà,

Se con voglia ingiusta, e rea,

Ideando erger me stessa,

Viddi oppressa

La tradita umanità.

Sotto il fior di speme infida

Angue ascoso inganni ordì,

Ch'anche un sibilo homicida

E' consiglio lusinghiero

Del pensiero

Che orgoglioso insuperbì.

ABEL.

Se la pietà del Cielo

Del tuo fallo è maggiore,

Madre, sempre il tuo core

Sospirerà d'immenso duolo erede?

EVA.

O quanto, Abele, o quanto

Di sì tenera età l'adulta fede

L'infedele mio cor richiama al pianto!

CAINO.

E a quai strani rigori

Di vicende penose,

Amati Genitori,

L'infelice Caino il Cielo espose?

Sitibonda de' nostri sudori

Più che d'acque la Terra si scorge;

Ed a prezzo d'affanni, e dolori

Scarso frutto ritrosa ne porge.

Le stagioni con varie vicende

De' Viventi fan barbaro oltraggio:

Sembra estinto nel Verno quel raggio,

Che l'Estate sì vivo n'offende.

PRVNÍ ČÁST.

ADAM.

Pošetilý Adame, kde to jsi?

EVA.

Evo nešťastná, kde, kde to bloudíš?

OBA.

Coby bídní strůjcové trpkých muk,
več můžeme ještě doufat?

EVA.

Synové, zrazení synové,

pouze já byla původkyní vašeho neštěstí.

Nerozvážná matko!

Uvěřivši podlým radám

lichometného hada, jenž vábí a šálí,

byla jsem sama sobě nepřítelkyní a vám tyrankou.

Mírně pro vás zářilo Nebe,

a já je vyzbrojila krutostí,

když jsem z nespravedlivého a bídného rozmaru,

majíc v úmyslu vyvýšit sebe samu,

hleděla na utištěné,

zrazené lidstvo.

Ukryt pod květem zrádné naděje

had klamy strojil:

Vždyť i vražedný sykot

je lichotnou radou

pro mysl,

jež byla domýšlivě jata pýchou.

ÁBEL.

Je-li milosrdenství Nebes

větší nežli tvůj hřích,

matko, bude tvé srdce stále

vzdychat coby dědic nezměrného žalu?

EVA.

Ó, jak, Ábeli, ó jak

tato zralá víra tak útlého věku

nutí mé nevěrné srdce k pláči!

KAIN.

A jakýmto podivným protivenstvím

trudného osudu,

milovaní rodiče,

vystavila Nebesa nešťastného Kaina?

Ukázalo se, že země více než po vodě

žízní po našem potu;

a za cenu starostí a bolestí

vzpurně se nám poddává její skrovný plod.

Roční doby svým střídáním

činí smrtelníkům barské příkoří:

Jeví se v zimě pohaslým ten samý paprsek,

jenž nás v létě tak neodbytně sužoval.

ABEL.

Cinto di Luce ardente,
O di tepidi rai sparso d'intorno
Ne' lidi d'Oriente,
Infonda il Sol lucida vita al giorno,
Che nel raggio primier del suo Crin d'oro
Dell'Increato Sol l'imago adoro.

Quei fiati canori
Che spargon gli augelli
Del giorno a gli albori,
Quei canti novelli,
Quei garulli modi
Sembran vani concetti,
E a Dio son lodi.

Quell'aure gioconde
Che scherzan disciolte
Tra piagge feconde
Al Cielo rivolte
Con placidi modi,
Sembran vani susurri,
E a Dio son lodi.

Così di mente ardita
L'orgoglioso lamento
Riprende un augellino, corregge un Vento.

CAINO.

Scherzo di ria fortuna
L'uomo a pena vesti caduco ammanto,
Che sparge entro la Cuna
Pria di suggerire il Latte onda di pianto.
Al variar degli anni
Scorge varia l'età, non le sventure:
Se alle più acerbe cure
Lo chiaman del Destin l'irate tempre,
Aprì gli occhi col pianto, e piange sempre.

ADAMO.

Del tuo destin crudele
L'aspro tenore indarno incolpi, o figlio.
Son rimproveri miei le tue querele,
Con le lacrime tue piange il mio ciglio,
Ma non credere al pianto, ah, ch'io non t'amo,
Se quei contenti, oh Dio,
Che il Ciel ti destinò, t'invola Adamo.

EVA & ADAMO A 2.

Al dolor ne fè soggetti
Il desio di dominar;
E l'ardor d'alteri affetti
Ne costringe a lacrimar.
All'ocaso de' contenti
Voi nasceste a sospirar;
E più pene che momenti
Siete astretti a numerar.

ÁBEL.

At' obkopeno palčivým světlem,
či ve vlahých paprscích rozlito
po širém Východu,
kež slunce oživuje den svou září,
nebot' v prvním paprsku jeho zlatistého vlasu
uctívám podobu Nestvořeného Slunce.

Ty vzdechy zpěvavé,
jež ptáci šíří
za ranního rozbřesku,
ty nové zpěvy,
ty štěbetavé tóniny,
se zdají být marným libozvukem,
a přitom jsou oslavou Boha.

Ty vánky radostné,
jež si rozpustile pohrávají
na úrodných svazích,
mírně se pozvedajících
k Nebi,
zdají se být marným šveholením,
a přitom jsou oslavou Boha.

Takto je zpupný nářek
opovážlivé mysli
kárán ptáčkem a opravován větrem.

KAIN.

Coby hříčka bédné štěstěny
se člověk přioděl pomíjivým šatem jen pro samé strasti,
nebot' již v kolébce,
ještě dříve, než začne sát mléko, prolévá potoky slzí.
V koloběhu let
se proměňuje jeho věk, nikoli jeho neštěstí:
Jestliže jej k těm nejtrpším starostem
povolává zlobný ráz jeho Osudu,
otevřel oči s pláčem a pláče neustále.

ADAM.

Nadarmo obviňuješ
trpkou povahu svého krutého osudu, ó synu.
Tvé stížnosti jsou mými výčitkami,
tvými slzami pláče můj zrak,
avšak nevěř tomu pláči, ach, vždyť tě Adam nemiluje,
když tě připravil, ó Bože,
o veškeré radosti, jež ti Nebe určilo.

EVA & ADAM SPOLU.

Poddanými bolesti nás učinila
touha vládnout;
a vznět pyšných citů
nás nutí k pláči.
Za soumraku radostí
jste se zrodili pro samé vzdechy;
a jste nuceni počítat
více strastí, než kolik prožíváte chvil.

EVA.

In tormentoso esiglio
Vivo lungi da voi, piagge beate:
Piagge un tempo sì grate,
Conforto del pensier, gioia del ciglio;
Ma rese in un momento
Pria delitie dell'alma, e poi tormento.
Del piacer lieto soggiorno,
Care mete ai desir miei,
Ingannata io vi perdei,
Tormentata a voi ritorno.
Torno, sì, ma il core oppresso
Trova in voi dolor più acuto,
Che in quel cor che l'ha perduto
E' tormento il bene istesso.

Sì, sì, crudi pensieri,
Sol per accrescer pene
Del perduto mio bene
La sopita memoria in me destate.
In tormentoso esiglio
Vivo lungi da voi, piagge beate.

ADAMO.

Dove rivolgo il piede,
Di più crudo martir son fatto gioco,
Ne per cangiar di loco
Pace al Cor si concede,
Se miniera d'affanni è il petto mio.
Instabile è il desio,
La memoria dolente,
Con orgoglio s'oppone
Il Senso alla Ragione,
Fluttuante è il voler, cieca la mente;
E se i presenti danni
Rassembran pigri a cumular sventure,
All'obliate cure
Riede il pensiero a mendicar gli affanni.

CAINO.

E pur di tanto duolo
Fu spietata cagione un fallo solo.

ABEL.

Agl'inviti di dolce speranza
La costanza – festeggi nel sen;
E rieda il seren
In quel ciglio che mesto si duole:
Doppo nube di duol si spera il sole.
Agli orrori di fosche procelle
Chiare stelle – succedono in Ciel.
Disciolto dal Ciel
Ogni Prato più vago s'infiora:
Doppo l'ombre del duol appar l'Aurora.

EVA.

V strastiplném vyhnanství
žiji daleko od vás, vy svahy blažené,
svahy kdysi tak milé,
jsouce útěchou myslí, radostí zraku;
v jediném okamžiku jste se však staly
nejprve potěchou duše, a pak utrpením.
Veselý přibytku radostí,
drahý cíli mých tužeb,
ztratila jsem vás, jsouc oklamána,
a ztrápena se k vám navracím.
Vracím se, ano, ale sklíčené mé srdce
ve vás nachází tu nejprudší bolest,
neboť v tom srdci, jež o ně přišlo,
je trýzní i samo dobro.

Ano, ano, kruté myšlenky,
pouze abyste zvětšovaly mou bolest,
probouzíte ve mně
uspanou vzpomínku na mé ztracené blaho.
V strastiplném vyhnanství
žiji daleko od vás, vy svahy blažené.

ADAM.

Kamkoliv obrátím své kroky,
nejsem ničím než hříčkou těch nejukrutnějších muk;
a ani změna místa
neskýtá srdci mír,
je-li má hrud' zřídlem strastí.
Vrtkáva je touha,
vzpomínka bolestná,
domýšlivě se smysly
protiví rozumu,
kolísavá je vůle, mysl je slepá;
a když už se zdá, že přítomné újmy
jsou liknavé v hromadění pohrom,
pomyšlení na zapomenuté starosti
způsobuje, že žadoním o strasti.

KAIN.

A přece byl bezcitnou příčinou takového žalu
jeden jediný poklesek.

ÁBEL.

Podporována sladkou nadějí
necht' plesá v hrudi stálost;
a kéž znovu nadejde jas
v onom zraku, jenž smutně si stýská:
Po mračnech žalu doufejme ve Slunce.
Hrůzu chmurných bouří
vystřídají na Nebi jasné hvězdy.
Jsouc zkropena s nebe,
každá louka půvabněji rozkveté;
po žalostných stínech nadejde úsvit.

EVA.

Si sperì, sì, sì sperì!
E voi, figli innocenti,
Con tributi sinceri,
Con ostie riverenti
Disarmate del Ciel la destra ultrice,
Ch'offrire a me non lice
Ostie a quel Nume a cui rubella io sono:
D'un empia mano è mal gradito il dono.

ADAMO.

A quel Nume che amando si teme,
Cui le Stelle lambiscono il piede,
Offra voti, e sia vittima il cor.
Fiamme appresti, ma fiamme di fede,
Sparga lampi, ma lampi di speme,
Desti incendi, ma incendi d'Amor.

CAINO.

Perche con fausti lampi
Su l'arate pendici il sol risplenda,
Perche già mai non scenda
Le piagge a funestar turbine o gelo,
Io t'offto, o re del Cielo,
Questi di bionda messe aurei tesori,
Più che frutti de' Campi
Dolorosa mercè de' miei sudori.

EVA.

Ma quai nubi funeste
Ingombrano d'orror l'etherea mole!
E come in un baleno
Si scolora il sereno
Del più bel dì ch'in Ciel guidasse il Sole?

CAINO.

Ah, che l'ira del Cielo,
A fulminare avvezza,
Le vittime devote ancor disprezza.
Nò, nò, nò, nò, non cederò,
Crudo Ciel, al tuo rigor.
Io che il viver ebbsi in pena,
Reo de' falli altrui,
Io che fui – nato a pena
Tormentato dal dolor,
Nuovo mal temer potrò.

ADAMO.

Tempra voci sì ree! Dunque presumi
Placar con vil tributo un Dio sdegnato?
Mira che il Cielo irato
Di tue sordide offerte abborre i fumi!
Mira ch'involto il sacrificio istesso
In tenebroso ardore
Figura il tuo fallir col proprio orrore.

EVA.

Doufejme, ano, ano, doufejme!
A vy, synové nevinní,
upřímnými dary,
uctivými obět'mi
odzbrojte trestající rámě Nebes,
nebot' mně nepřísluší nabízet
oběti onomu Božstvu, proti němuž jsem se vzbouřila:
Z bezbožné ruky není dar vítaný.

ADAM.

Tomu Božstvu, jehož se s láskou obáváme,
jemuž hvězdy leží u nohou,
necht' je srdce darem a obětinou.
Kéž strojí plameny, avšak plameny Víry,
kéž metá blesky, avšak blesky Naděje,
kéž probouzí požáry, avšak požáry Lásky.

KAIN.

Aby příznivými paprsky
slunce ozařovalo zorané svahy,
aby tyto stráně nikdy nebyly stíhány
újmou vichřic či mrazu,
za to ti, ó Králi Nebes, obětuji
tyto zlatisté poklady žlutavé úrody,
jež jsou spíše než plodem polí
bolestnou odměnou mého potu.

EVA.

Avšak jaká to neblahá mračna
naplňují hrůzou nebeskou bání!
A jak v jediném záblesku
bledne jas toho
nejkrásnějšího dne, jež kdy na nebe přivedlo Slunce?

KAIN.

Ach, vždyť hněv Nebes,
uvyklý vrhat blesky,
opovrhuje i zbožnými obět'mi!
Ne, ne, ne, ne, nezaleknu se,
ukrutná Nebesa, vaší přísnosti.
Já, jemuž se daru života dostalo za trest,
vinen hříchy druhých,
já, který byl zrozen k strastem,
trýzněn žalem,
nového zla se musím bát.

ADAM.

Zkrot' tak bezbožná slova! Domníváš se snad, že takto
usmíříš bídnou obětí rozhněvaného Boha?
Viz, kterak si pohněvané Nebe
oškliví kouř tvých skrblických obětí!
Viz, kterak, zahalivši samotnou obětinu
do temného žáru,
je jeho vlastní hrůza obrazem tvého poklesku.

EVA.

Con voci di tuoni
De' vili tuoi doni
Già mormora il Ciel.
Già parmi ch'avvampi
Tra folgori, e lampi
Di sdegno crudel.
Che vittima negletta
Chiama vendetta,
Non implora pietà.

ABEL.

Improvviso desio

Mi chiama al gregge errante,
Ove a scieglier m'invio
Di mansueto ovil germe lattante;
Poscia nel Rio vicin sparso di fiori
Coi più limpidi umori
Il tergerò per consacrarlo al Cielo:
Quanto candido più, tanto più bello.
Sì, sì, si scelga quello
Che fu degli occhi miei delitia, e gioco,
E vittima d'amore arda nel foco.

CAINO.

Indarno tu spero
Dal Cielo pietà.

ABEL.

Gli affetti sinceri
Almen gradirà.

EVA.

Chi affida il tuo Core?

ABEL.

Amore.

EVA.

Chi accende il tuo zelo?

ABEL.

Il Cielo.

EVA.

Chi scorge il tuo piede?

ABEL.

La Fede.

EVA.

Sì, sì, nel tuo core
Il zelo sfavilli,
T'affidi l'amore.

ABEL.

Sì, sì, nel mio core
La fe' non vacilli,
M'affidi l'amore.

EVA.

Zvukem hromů
již Nebe reptá
nad tvými bídnými dary.
Již se mi zdá, jako by mezi zášlehy blesků
vzplanulo
krutým hněvem.
Nebot' liknavá oběť
přivolává pomstu,
nebudí soucit.

ÁBEL.

Nenadálá touha

mne volá k bloudícímu stádu;
jdu tam vybrat
krotké jehňátko sající dosud mléko;
poté je posypané květy v nedalekém potoce
očistím těmi nejprůzračnějšími vodami,
abych je zasvětil Nebesům:
čím bělostnější, tím krásnější.
Ano, ano, necht' je vybráno to,
jež bylo potěchou a radostí mých očí,
a necht' shoří v ohni coby láskyplná oběť.

KAIN.

Marně doufáš
v slitování Nebes.

ÁBEL.

Alespoň snad přijme
mé upřímné city.

EVA.

Co dodává jistoty tvému srdci?

ÁBEL.

Láska.

EVA.

Co rozněcuje tvou horlivost?

ÁBEL.

Nebe.

EVA.

Co vede tvé kroky?

ÁBEL.

Víra.

EVA.

Ano, ano, kéž ve tvém srdci
září horlivost,
kéž ti láska dodává jistoty.

ÁBEL.

Ano, ano, v mém srdci
kéž víra nezakolísá,
kéž mi láska dodává jistoty.

CAINO.
Il Cielo a miei voti
Di sdegno s'armò.

ABEL.
A prieghi devoti
Resister non può.

EVA.
Chi infiamma il tuo Petto?

ABEL.
L'affetto.

EVA.
Chi in vita il sostiene?

ABEL.
La Spene.

EVA.
Che mete ha il volere?

ABEL.
Le Sfere.

EVA & ABEL A 2.

Avvampi il desio
Di fiamma sì pura,
La speme è sicura
Se il termine è Dio.

KAIN.
Nebe se proti mé oběti
vyzbrojilo hněvem.

ÁBEL.
Zbožným modlitbám
odolat nemůže.

EVA.
Co rozněcuje tvou hrud'?

ÁBEL.
Cit.

EVA.
Co jej udržuje při životě?

ÁBEL.
Naděje.

EVA.
Co je cílem tvé vůle?

ÁBEL.
Nebeské sféry.

EVA & ÁBEL SPOLU.

Necht' touha plane
tak čistým plamenem;
Naděje je nepochybná,
je-li jejím cílem Bůh.

Fine della Prima Parte.

Konec první části.

SECONDA PARTE.

ABEL.

Non perche più feconde
Verdeggin l'erbe a ristorar gli armenti,
Ne perche più ridenti, o più gioconde
Si prefiggano l'ore al viver mio,
Ma sol perche tu sei
Meta a gli affetti miei, mio ben, mio Dio,
Più che un ostia fedel t'offro devoto:
In sacrificio l'alma, e il Core in voto.
Gradisci di mia fe' l'umil tributo,
Et odi almeno il favellar del Core,
Se di rozzo pastore il labro è muto.

Lieto suol, rive odorate,
Cui del cor gli arcani io svelo,
Se mai sempre fortunate
Non vi turbi infausto gelo,
Deh, narrate, narrate
I contenti d'un Cor
Rivolto al Cielo.

Piagge, voi che sole udite
Sciorre i voti al labro mio,
Se mai sempre più fiorite
Vi alimenti amico Rio,
Deh, ridite, ridite
Le delitie d'un Cor
Rivolto a Dio.

CAINO.

Abele, il Cor tra mille cure involto
Da' torbidi pensier freme agitato:
Poch'anzi il Cielo irato
Sdegnò della mia man l'ostie più fide,
Ed or con lieto volto
Alle vittime tue pietoso arride.

ABEL.

Se con benigni rai
A miei scarsi tributi il Ciel risponde,
La mia viltà col suo favor confonde.

CAINO.

Dunque i doni più vili
Diverranno del Ciel gioia, e diletto?

ABEL.

Sublima il don del Donator l'affetto.

CAINO.

Così tacciar presumi
D'amoroso fervor privi i miei voti?

ABEL.

Son gli affetti del Core a Dio sol noti.

DRUHÁ ČÁST.

ÁBEL.

Nikoli proto, aby se traviny úrodněji
zazelenaly k občerstvení stád,
ani proto, aby utěšeněji a radostněji
plynuly hodiny mého žití,
nýbrž pouze proto, že Ty jsi
cílem mých citů, mým blahem, mým Bohem,
více než pouze jednu věrnou obětinu ti zbožně přináším:
Duši jako oběť a darem srdce.
Přijmi pokorný dar mé víry
a slyš alespoň řeč srdce,
je-li ret prostého pastýře němý.

Radostná půdo, vy břehy vonné,
jimž odhaluji tajemství svého srdce,
jste-li stále šťastné,
aniž by vás sužoval neblahý mráz,
ach, vyprávějte, vyprávějte
o štěstí srdce,
jež je obráceno k Nebi.
Stráně, vy jež jedině slyšíte,
kterak z mých rtů splývají obětní sliby,
jestliže vás stále více rozkvetlé
zúrodňuje blahodárny potok,
ach, vypovězte, vypovězte
to potěšení srdce,
jež je obráceno k Bohu.

KAIN.

Ábele, mé srdce, obestřeno tisícerymi starostmi,
v rozčilení se chvěje chmurnými myšlenkami:
Před chvílí pohněvané Nebe odmítlo
z mých rukou přijmout ty nejoddanější dary,
a na tvé oběti se nyní s veselou tváří
soucitně usmívá.

ÁBEL.

Jestliže Nebe přívětivými paprsky
odpovídá na mé skrovné dary,
svou přízní zahanbuje moji nízkost.

KAIN.

Tedy i ty nejprostší dary
se mohou stát radostí a potěšením Nebes?

ÁBEL.

Dar je zušlecht'ován dárcovými city.

KAIN.

Takto se opovažuješ obviňovat
mé dary z nedostatku horlivosti?

ÁBEL.

City srdce jsou známy pouze Bohu.

CAINO.
Se il Ciel con giusti sguardi
Ver' noi volgesse i Lumi,
Vedrebbe nel mio Core
Scintillar di tua fe' fede maggiore.

ABEL.
Raffrena gl'accenti.

CAINO.
Il duol non ha leggi.

ABEL.
T'inganni.

CAINO.
Tu menti.

ABEL.
Deliri.

CAINO.
Vaneggi.

ABEL.
T'appaga del giusto.

CAINO.
Ma dove, e in chi regna?

ABEL.
Nel Cielo.

CAINO.
Ch'è ingiusto.

ABEL.
In Dio.

CAINO.
Che mi sdegna.

ABEL.
Se gli sdegni del Ciel placar intendi,
Riprendi pria, riprendi
Con più saggio desio
L'orgoglio in te, non la giustitia in Dio.

CAINO.
Alle tue voci altere
Si desta contro te sdegno più crudo.

ABEL.
D'oltraggiata innocenza il Cielo è scudo.

CAINO.
Sì, sì, quel Dio che in tua difesa invochi,
Or t'invola al furor del braccio mio.

ADAMO.
Ah, perfido Cain.

EVA.
Deh, ferma!

KAIN.
Kdyby na nás Nebe shlédlo
spravedlivým pohledem,
vidělo by v mém srdci
zářit větší víru nežli je ta tvá.

ÁBEL.
Zadrž taková slova.

KAIN.
Žal nezná hranic.

ÁBEL.
Mýlíš se.

KAIN.
Ty lžeš.

ÁBEL.
Třeštíš.

KAIN.
Blouzníš.

ÁBEL.
Spokoj se spravedlností.

KAIN.
Ale kde a v kom vládne?

ÁBEL.
V Nebi.

KAIN.
Které je nespravedlivé.

ÁBEL.
V Bohu.

KAIN.
Který mnou opovrhne.

ÁBEL.
Hodláš-li upokojit hněv Nebes,
kárej nejprve, kárej
s moudřejší touhou
pýchu v sobě, nikoli spravedlnost v Bohu.

KAIN.
Těmito tvými zpupnými slovy
se ve mně proti tobě probouzí ten nejukrutnější hněv.

ÁBEL.
Nebe je štítem pohaněné nevinnosti.

KAIN.
Ano, ano, ten Bůh, jehož se na svou obranu dovoláváš,
necht' tě nyní ochrání před zuřivou zlobou mé paže.

ÁBEL.
Ach, proradný Kaine.

EVA.
Ach, zadrž!

ABEL.	Oh Dio!	ÁBEL.	Ó Bože!
ADAMO.		ADAM.	
Empio!			Bezbožníku!
EVA.		EVA.	
Spietato!			Ukrutníku!
ABEL.		ÁBEL.	
Ohimè.			Běda.
EVA.		EVA.	
Figlio...			Synu...
ABEL.		ÁBEL.	
Madre...			Matko...
EVA.		EVA.	
Mio ben.			Mé blaho.
ABEL.		ÁBEL.	
Pietà, mercè.			Slitování, milost!
ABEL.		ÁBEL.	
L'ignoto martire, Che il petto racchiude, Struggendo mi va. O questo è morire, O pene sì crude La morte non ha. Già sento languire Gli spirti dolenti: Soccorso, pietà! O questo è morire, O tanti tormenti La morte non da.			Neznámá muka, jež mi naplňují hruď, mne trýzní. Toto je buď umírání, nebo v sobě smrt nechová tak ukrutné strasti. Již cítím, jak skomírá ztrápený duch: Pomoc, slitování! Toto je buď umírání, nebo smrt neskýtá takovou trýzeň.
EVA.		EVA.	
Tu cadi esangue, o figlio. Io nel seno t'accolgo, E più non miro i rai del tuo bel ciglio; Più del tuo labro il dolce suon non sento. Deh, pria che mi consumi La pietade, l'amor, l'ira, il tormento, Volgi i languidi lumi Nel tuo sangue innocente, Nel mio Volto dolente, Poi di' qual sia maggiore: O l'altrui crudeltade, o il mio dolore.			Ty padáš v tratolišti krve, ó synu. Já tě tisknu k hrudi a nevidím již paprsky tvých krásných očí, neslyším již sladký zvuk tvých rtů. Ach, dříve než mne stráví soucit, láska, hněv, utrpení, obrat' skomírající zrak na svoji nevinnou krev, na moji tvář usouženou, a pak řekni, co je větší: Zda ukrutnost bližního, či můj žal.
Crudo figlio, spietato germano, Portento inumano Di strana empietà. L'Innocenza oppressa langue, E nel duol sommersa tace, Ma l'accuse di quel sangue Contro te fatto loquace Giusto Cielo intenderà.			Ukrutný synu, nelítostný bratře, nelidský dive nevidané bezbožnosti. Utištěná Nevinnost chřadne a pohroužena do bolesti mlčí, avšak spravedlivá Nebesa uslyší žalobu té krve, jež se stane výmluvnou, aby proti tobě mohla svědčit.

ADAMO.

Ma di gelido sen moti sì tardi,
Sì frequenti singulti,
Così languidi sguardi,
Fin ora effetti alle mie luci occulti,
Presagiscono al cor più acerbo evento.
A sì nuovo portento
Inorridisco, e temo,
Che sia questo al mio fallo
Minacciato dal Ciel supplicio estremo.
Sì, sì, pur troppo è vero:
Quel sangue ch'io rimiro,
Quell'affanno sì fiero,
Quel penoso respiro,
Quella tronca favella:
Pena del mio fallir morte s'appella.

ABEL.

Io moro, o madre, o genitore, io spiro.
Ma nel mio core oppresso
Ai colpi del dolor la fe' non langue:
Anzi a quel Nume istesso
A cui l'alma donai consacro il sangue.

ADAMO.

Care membra che languite,
Egre, e pallide nel suolo,
Vostre son quelle ferite,
Ma son mie l'angoscie, e 'l duolo.

EVA.

Voi spargete un rio dolente
Di vermiglio, e caldo umore,
Io di lacrime un torrente
Che pur sangue è del mio core.

ADAMO.

Ma con fiero sembiante
Pentimento, timore, ira, e sospetto
Qui traggono Cain qual furia errante.

EVA.

Dove, dove ti guida,
Crudele, empio, omicida,
Del tuo furor lo sclerato eccesso?

CAINO.

Fuggo voi, temo il Cielo, odio me stesso.
Sì, sì, da Cielo irato
Io cerco invan lo scampo,
Se il mio seno agitato
Lo strale incontra all'or che fugge il lampo.
Per coprire i miei falli,
Su, su, monti, cadete;
Aprite il seno, o valli,
E un empio sommergete.

ADAM.

Avšak pohyby ledové hrudi, tak pomalé,
tak hojné vzlyky,
tak skomírající pohledy,
tyto známky až dosud mému zraku skryté,
předpovídají mému srdci tu nejtrpší událost.
Tohoto nového divu
se hrozím a bojím se,
že toto je tím největším trestem
za můj hřích, jímž mi Nebe hrozilo.
Ano, ano, bohužel je to pravda:
Ta krev, na niž hledím,
to hoře, tak kruté,
ten namáhavý dech,
ta přerývaná řeč:
To se smrt dovolává trestu za můj hřích.

ÁBEL.

Já umírám, ó matko; ach otče, já vydechuji naposled.
Avšak v mém srdci sevřeném
náporem bolesti Víra neumírá:
Spíše témuž Bohu,
jemuž jsem dal svou duši, zasvěcuji i svoji krev.

ADAM.

Drahé údy, jež chřadnete,
zkormoučené a pobledlé na zemi,
vaše jsou tyto rány,
mně však patří žal a bolest.

EVA.

Vy proléváte žalostný potok
ruměné a horké vláhy,
já bystřinu slzí,
jež je přece krví mého srdce.

ADAM.

Avšak lítost, strach, hněv a nedůvěra
sem s divokým vzezřením
ženou Kaina jako Lítici bloudící.

EVA.

Kam, kam až tě to přivedla,
ty krutý, bezbožný vrahu,
ničemná přemíra tvé zloby?

KAIN.

Prchám před vámi, bojím se Nebes, nenávidím sebe sama.
Ano, ano, od Nebe pohněvaného
já marně očekávám záchranu,
jestliže mou rozbouřenou hrud'
dostihuje šíp i tehdy, když prchá před bleskem.
Abyste zakryly mé hřichy,
nuže vzhůru, hory, padněte;
rozevřete své lůno, ó údolí,
a pohl'te bezbožníka.

In saette, in Comete
Cangiatevi, del Ciel lucide faci;
E voi, belve rapaci,
Dai più romiti chiostri
Sprigionatevi, uscite,
Impiagate, ferite
Chi avvanza in crudeltà le fiere, e i mostri.

Questo suol di spine armato
Per punir l'error primiero,
Dal mio fallo oggi irritato,
Produrrà germe più fiero.
Produrrà spine più dure,
Del mio cor nate allo scempio,
E saran chiuse punture
Pene tacite d'un empio.

Fine dell'Oratorio.

V blesky a komety
se proměňte, vy zářivé pochodně Nebes;
a vy, šelmy dravé,
z těch nejodlehlejších doupat
se vymaňte, prchněte,
a pokryjte ranami, rozsápejte toho,
jenž ukrutností převyšuje divou zvěř i netvory.

Tato půda, trny vyzbrojena,
aby ztrestala prvotní hřích,
jsouc dnes rozhněvána mým zločinem,
bude plodit to nejdivočejší potomstvo.
Bude plodit ty nejostřejší trny,
zrozené k trýzni mého srdce,
a ta palčivá bodnutí budou
mlčenlivým trestem pro bezbožníka.

Konec oratoria.

L'EUROPA.

EURÓPA.

del Sig: Ales[s]andro Melani.

od pana Alessandra Melaniho.

AMORE.

O del mondo, o del Cielo anime amanti,
 Voi che nel sen chiudete
 L'amoroso desio,
 Volgete, omai volgete
 G'accessi lumi, e i pallidi sembianti
 Al trionfo d'Amore, al fasto mio.
 Ch'oggi ben scorgerete
 Quanto in divino petto
 La dolce fiamma mia trovi ricetto.

Più non vanti il Dio guerriero
 Il furor del brando invitto,
 Che trafitto
 Ei fu già da nudo arciero.
 Alla fiera mia tenzone
 Ceda pur la casta Diva,
 Se cattiva
 Fu del vago Endimione.

E piagato colà

Negli stellanti giri
 Da questo aurato strale,
 Seguendo i miei desiri
 Omai posto in non cale
 Il supremo decoro,
 Ecco Giove nel mar cangiato in toro.

Su, su, dunque, o Tonante sovrano,
 Or che gioie t'appresta Cupido,
 Solca l'onde del cupo Oceano,
 Et Europa tragitta nel lido.
 Di Fenicia il più vago sembiante,
 Che d'un Nume ben certo fia degno
 Se rapisti qual Belva vagante,
 Or qui godi di Creta nel regno.

EUROPA.

Ah, qual barbara stella,
 Qual dispietata sorte
 Infelice donzella
 Or mi conduce a morte?
 Qual insana follia
 Mi fe' premer il dorso
 A questa belva ria
 Sovra la patria sponda,
 Che furtiva e crudel m'espone all'onda?
 Europa, e che farai?
 Or che solcando il mar fra tante pene
 Sei giunta in altre arene
 Da te non viste, e non calcate mai?
 Europa, e che farai?

O del Ciel Numi immortali,
 Deh, vi prego per pietà,
 Soccorete a tanti mali,
 Che il mio cor soffrir non sa,

AMOR.

Ó, duše milující na zemi i na Nebi,
 vy, jež v hrudi chováte
 milostnou touhu,
 obraťte, obraťte nyní
 svůj vznícený zrak a své pobledlé tváře
 na triumf Amorův, na moji chloubu.
 Neboť dnes shledáte,
 kterak můj sladký plamen
 našel útočiště v božské hrudi.

Více necht' se nepyšní bůh válečník
 zuřivostí svého nepřemožitelného meče,
 neboť již byl proboden
 nahým lukostřelcem.
 Necht' mi jen v divoké půtce
 ustoupí cudná bohyně,
 když se spustila
 s půvabným Endymiónem.

A tam v nebeských sférách

rozjítěn
 tímto zlatistým šípem,
 jsa poslušen mých přání,
 v jediné chvíli zanedbav
 své svrchované důstojenství,
 hle, kterak je Juppiter na moři proměněn v býka.

Nuže tedy vzhůru, ó Hromovládče svrchovaný,
 nyní, když ti radovánky chystá Cupido,
 brázdí vlny hlubokého oceánu
 a Európu převez ku břehu.
 Když jsi tu nejpůvabnější tvář celé Fénicie,
 jež dozajista bude hodna božstva,
 unesl coby bestie toulavá,
 těš se z ní nyní v království Kréty.

EURÓPA.

Ach, jaká barbarská hvězda,
 jaký nelítostný osud
 mne, nešťastnou dívku,
 nyní vedou na smrt?
 Jaké pošetilé bláznovství
 mne přimělo, že jsem se přitiskla k hřbetu
 této bestie zlé,
 aby mne u otcovského břehu
 úskočně a krutě vystavila nebezpečí vln?
 Európo, co si jen počneš,
 nyní, když jsi v tolika útrapách brázdíc moře
 dospěla k cizím břehům,
 jež jsi nikdy předtím neviděla, ani na ně nevstoupila?
 Európo, co si jen počneš?

Ó, nebeští bohové nesmrtní,
 ach, pro slitování vás prosím,
 přispějte mi ku pomoci v tolikerém neštěstí,
 jež mé srdce nedokáže snést,

Soccorete, per pietà.
Se quest'alma in tanto duolo
Ne pur morte aver potrà,
Infelice in questo suolo
Senza aita, e che farà?
Soccorete, per pietà.

Ma qual rimiro intanto
Metamorfosi strana?
Lascia il toro il suo manto,
E prende forma umana?

GIOVE.

Ferma, Europa gradita,
Rasciuga omai le ruggiadose gote,
Ch'io vo' porgerti aita.
E se con meste note
Delle Sfere rotanti
Or chiamasti soccorso,
Ecco, o bella, a tuoi pianti
Il Re del Cielo accorso:
Giove son io che dall'eterea mole
Scesi piagato a rapir te, mio Sole.

Quel Nume Bambino
Con forza gigante
Dal Ciel le mie piante
Qui trasse per te,
Ne il petto divino
D'un Giove Tonante
A picciol infante
Resister potè.

AMORE.

Quell'appunto son io
Che dall'eccelse cime
Trassi piagato il regnator sublime.
Ed or vo' che nel seno,
Bella Diva de' cori,
Tu di Giove non meno
Provi le fiamme, e gl'amorosi ardori.

EUROPA.

No, che non fia mai vero
Ch'un fanciullo mendace,
Nume infido, e tiranno
Per contento fugace
A colmarmi d'affanno
Tra servili ritorte
Prigioniera mi renda in braccio a morte.

A 2.

EUROPA. Di Cupido al lieve dardo
Chi resister non saprà,
Se si scocca dallo sguardo
D'una fragile beltà?
L'ardente sua face
Ogn'alma pugnace

přispějte mi ku pomoci, pro slitování.
Nečeká-li v tolikerém žalu
tuto duši nic než smrt,
co si má nešť'astnice v těchto končinách
bez pomoci počít?
Přispějte mi ku pomoci, pro slitování.

Však jakou to mezitím vidím
podivnou proměnu?
Ten býk přichází o svoji srst
a bere na sebe lidskou podobu?

JUPPITER.

Stůj, Európo rozmilá,
osuš již své orosené líce,
vždyť já ti chci být ku pomoci.
A jestliže jsi se nyní smutnými slovy
dovolávala pomoci
u kroužících nebeských sfér,
hle, ó krásko, kterak se k tvým nohám
vrhá král Nebes:
Jsem Juppiter, jenž s nadpozemských nesmírných prostor
sestoupil rozjitřen láskou, aby tě, své Slunce, unesl.

Onen chlapecký bůh
sem obrí silou
přivedl mé kroky s Nebe
kvůli tobě,
a ani božská hrud'
hromovládného Jova
tomu malému chlapci
nemohla odolat.

AMOR.

A byl jsem to právě já,
kdo se vznešených výšin
přivedl velebného vladaře rozjitřeného láskou.
A nyní chci, abys ty,
krásná bohyně srdcí,
neméně než Juppiter
v hrudi zakoušela plameny a milostné vzněty.

EURÓPA.

Ne, to se nikdy nestane,
aby mne prolhaný hošík,
bůh proradný a tyranský,
pro prchavé potěšení
naplnil soužením
a v otrockých poutech
mne coby zajatkyni vydal do náruče smrti.

OBA.

EURÓPA. Kdo by nedokázal vzdorovat
Cupidovu lehkému šípu,
je-li vystřelen z pohledu
křehké krásky?
Jeho palčivou pochodeň
každá duše odbojná

Estinguer potrà.
AMORE. Di Cupido al fiero dardo
Chi resister mai saprà,
Se si scocca dallo sguardo
D'una amabile beltà?
L'ardente sua face
Ogn'alma pugnace
Uccider potrà.

AMORE.

Con temerarii accenti
Folle disprezzi Amore,
Ma fra brevi momenti
Avrai della sua face
Accesa l'alma, e incenerito core.

EUROPA.

Adamantino petto
Alle fiamme d'Amor non dà ricetta.

GIOVE.

Deh lascia, Europa bella,
Questa fiera contesa,
Che non fora bastante
Petto mortale a così grave impresa,
Se l'acuta quadrella
Dell'arciere volante
Io men fuggir potei,
Che son l'eccelso Dio degl'altri Dei.

Di cieco Amor
L'ira inflessibile
A un molle cor
Non fia possibile
Vincer già mai.

EUROPA.

Frena i barbari accenti,
Ingiusto Re dell'Etra,
Che fra pene dolenti
Il mio cor non si spetra
Alla percossa frale
D'un amoroso strale,
E a battaglia vi sfido
O Tonante superbo, o Dio di Gnido.

A 3.

Su su dunque,
A battaglia, su sul
AMORE & GIOVE.
Co' miei/tuoi dardi
Non si tardi
A ferirla non più.
Orgogliosa,
Dispettosa,
Ben d'Amor proverai la virtù.

dokáže uhasit.
AMOR. Kdo by jen dokázal vzdorovat
Cupidovu krutému šípu,
je-li vystřelen z pohledu
roztomilé krásky?
Jeho palčivá pochodeň
každou duši odbojnou
dokáže usmrtit.

AMOR.

Opovážlivými slovy
pošetile zhrdáš Láskou,
avšak za krátký okamžik
budeš mít jeho pochodní
vznícenu duši a v popel obráceno srdce.

EURÓPA.

Hruď tvrdá jako diamant
neposkytne útočiště plamenům Lásky.

JUPPITER.

Ach, zanech, krásná Európo,
této sverpé rozepře,
vždyť smrtelná hruď
nemůže obstát v tak těžkém podniku,
když jsem ostrému šípu
okřídleného lukostřelce
nemohl uniknout ani já,
jenž jsem nejvyšší bůh ostatních bohů.

Slabému srdci
nikdy nebude dáno
zvítězit
nad neoblomným hněvem
slepé Lásky.

EURÓPA.

Zadrž ta barbarská slova,
nespredlivý králi Nebes,
neboť v bolestných útrapách
se moje srdce neobměkčí
pomíjivou ranou
milostné střely;
k boji vás vyzývám,
ó Hromovládče pyšný, ó bože z Knidu.

VŠICHNI TŘI.

Nuže vzhůru tedy,
do boje, nuže vzhůru!
AMOR & JUPPITER.
Moje/tvoje šípy
necht' ji již bez meškání
poraní.
Ty pyšná,
ty umíněná,
velice brzy zakusíš sílu Lásky.

A 3.

Su su dunque,
A battaglia, su sul

EUROPA.

Il tuo sdegno abbattuto sarà,
Nume igniudo,
Aspe crudo.

AMORE.

Questo strale il tuo cor frangerà.

EUROPA.

Son ferita,
Deh, la vita
Or vi chieggio, alti Dei, per pietà.

AMORE & GIOVE.

Il tuo sdegno abbattuto sen va.

EUROPA.

Ah, qual colpo spietato
Ha reso in un instante
Il mio core piagato
Dallo sguardo fatal del Dio Tonante.

T'amo, Giove, e t'adoro,
Son ferita, e son vinta;
Per te languisco, e moro,
E al voler di mia stella
Già son fatta d'Amor fedele ancella.

TUTTI.

Sappia dunque ogn'alma amante
Che d'un core solo Amore
Sarà sempre trionfante.
Sia mortale, o sia divino,
Ogni petto è soggetto
All'ardor del Dio Bambino.

Fine.

VŠICHNI TŘI.

Nuže vzhůru tedy,
do boje, nuže vzhůru!

EURÓPA.

Tvůj hněv bude pokořen,
bože nahý,
ty hade krutý.

AMOR.

Tento šíp tvé srdce zlomí.

EURÓPA.

Jsem zraněna,
ach, o život
vás nyní prosím, vznešení bozi, pro slitování.

AMOR & JUPPITER.

Tvůj hněv je již pokořen.

EURÓPA.

Ach, jaká to nelítostná rána
v jediném okamžiku
rozjitřila mé srdce
osudným pohledem hromovládného boha!

Miluji tě, Jove, a zbožňuji tě,
jsem zraněna a jsem přemožena;
pro tebe chřadnu a zmírám,
a z vůle své sudby
jsem se již stala věrnou služebnicí Lásky.

VŠICHNI.

Necht' tedy každá milující duše ví,
že nad srdcem bude vždy
triumfovat Amor.
At' smrtelná, či božská,
každá hrud' je poddána
žáru toho chlapeckého boha.

Konec.